

Hjortevildtoversigten

2016

Tekst: Mads Flinterup, Danmarks Jægerforbund
Foto: Max Steinar m.fl.

NATUR: Forårsbestandene af då- og kronvildt sætter igen i 2016 ny antalsmæssig rekord. Af de 57 delbestande af kronvildt meldes 27 fortsat i stigning, 74 ud af i alt 84 dåvildtbestande meldes ligeledes i vækst. Måske er antallet af dåvildt for første gang nogensinde større end kronvildt.

Når der må tages forbehold for antallet af dåvildt, skyldes det, at den syd- og vestsjællandske hjortevildtgruppe i årets afrapportering ikke har sat tal på størrelsen af dåvildtbestandene i forvaltningsområdet. Hjortevildtoversigten 2016 baserer sig på de 12 regionale hjortevildtgruppers bestandsestimater, og i det følgende gennemgås de enkelte gruppers bestandsopgørelser.

Nordjylland

Forvaltningsområdet dækker Jylland nord for Limfjorden samt øerne Mors og Læsø. Det giver ganske uensartede forvaltningsudfordringer, hvilket da også afspejles i, at der nord for Limfjorden er tre lokale jagttider på kronvildt samt fire lokale jagttider på dåvildt.

Bestandene af kronvildt, og særligt af dåvildt, er ganske unge i området, og bestandene er fortsat under opbygning. Men for at tydeliggøre udviklingen er årets oversigt underopdelt i mindre delområder end i de foregående oversigter. Dette gælder dog kun for området, der traditionelt regnes til Thy og Hanherred. For Vendsyssel m.v. er den tidligere geografiske opdeling bibeholdt.

Bestanden af kronvildt fra Tranum i øst til Stenbjerg i vest er således indrapporteret med en stigning på 17 % fra 2015 til 2016. Den største stigning er sket i området fra Stenbjerg til Hanstholm – godt fulgt op af området omkring Fjerritslev. Fra Tranum til Stenbjerg er dåvildtbestanden steget med 15 %, og i Sydthy er der nu opgjort flere stykker dåvildt end kronvildt. I området omkring Fjerritslev er antallet af dådyr det samme som antallet af kronvildt.

Gruppen angiver, at kronvildtbestanden, i de områder med flest dyr, er passende. I de øvrige områder vurderes der at være plads til flere dyr. Gruppen vurderer kun, at dåvildtets bestandsniveau er passende i områderne fra Hjørdemål/Østerild og omkring Fjerritslev. I de øvrige områder er der plads til flere dyr. Gruppen ønsker udvidet jagttid på hind og kalv i

området vest for motorvej E39. Gruppen ønsker endvidere at udvide jagttiden på då-, kalv og spidshjort i samme område. Gruppen ønsker også jagttid på då-, kalv og spidshjort i det centrale Vendsyssel.

Gruppen har fremsat ønske om en anden placering af kronhjortejagten end den nationale ramme.

Himmerland

Kronvildtet i Himmerland er opdelt i Rold skov og så det øvrige område. Bestanden i Rold skov forvaltes i store træk af fire store jordbesiddere. På trods af en målrettet indsats for at få bragt bestanden ned, døjes der fortsat med skader på skov og omkringliggende markarealer. Bestanden i det sydvestlige Himmerland inkl. Tjeleområdet har efterhånden også fået en talstærk bestand. Meldingen er, at bæreevnen nu er nået i Tjele-området. I det vestlige Himmerland har kronvildtet været fredet i en årrække, og der ses nu flere mindre rudler med 5-10 dyr.

Alle områdets dåvildtbestande meldes i vækst, og der er fortsat plads til flere dyr.

Vestjylland

Henved hvert femte danske kronvildt står i det vestjyske forvaltningsområde – med tyngden i plantagerne

sydvest for Holstebro. Bestanden i det gamle Ulborg-område, navngivet efter det hedengangne statsskovdistrikt, meldes som stagnerende. Gruppen vurderer dog stadig bestanden som værende for stor. En del af grunden til den stagnerende bestand skyldes den over en årrække meget udtalte afskydning af hinder. Gruppen vurderer selv, at den store afskydning af hinder har kostet på erfaringssiden, hvorfor resultatet kan være større rudler med uønsket adfærd. En længere årrække med regionale jagttider har, ifølge gruppens observation, medført en større andel af hjorte over fire år. Gruppen vurderer stadig, at der er markant plads til forbedring af andelen af handyr over fire år. I området omkring Klosterheden og Feldborg vurderes bestanden stigende, men gruppen har ikke samme detailkendskab til afskydningen. I det hele taget oplever gruppen en stadig større modvilje i forhold til at dele informationer.

I det vestjyske forvaltningsområde opgøres ti delbestande af dåvildt. Alle bestande er af nyere dato. Bestandene i Salling er reguleret ved almindelig jagttid. Her er indgået en række frivillige aftaler, men generelt opleves et for stort jagttryk på hjortene. De resterende delbestande er underlagt diverse lokale jagttider – de fleste blot med to

I henhold til den indgående aftale i Vildtforvaltningsrådet skal jægerne i større omfang flytte fokus fra hjortene over til hinder og særligt kalve, så den nogle steder voldsomme bestandsfremgang bliver bremset.

➤ ugers jagttid på kalve. Alle disse bestande er derfor i fortsat vækst. Kun bestanden omkring Ørre meldes at have overskredet bæreevnen med en del markskader til følge. Gruppen ønsker derfor en drøftelse af muligheden for udvidelse af jagttiden snarest.

Midtjylland

Den midtjyske gruppe har som den vestjyske gruppe oplevet en nedgang i beredvilligheden til at dele information. Således afspejler ”nedgangen” i Hammel-Bjerringbro-området næppe en reel tilbagegang i bestanden, men at enkelte datakilder ikke har medvirket til årets afrapportering. På trods af den numeriske nedgang i denne delbestand, samt en nedgang i den indberettede bestand omkring Nørre Snede, så bør det bemærkes, at den samlede kronvildtbestand i forvaltningsområdet i år vurderes til at være steget med mere end fem procent. Denne bestandsstigning oppebæres af bestanden omkring de statsejede plantager Gludsted og Nørlund samt de privatejede plantager Skærbæk og St. Hjøllund. Gruppen konstaterer da også, at der er et generelt behov for at få bestanden reduceret.

Områdets dåvildtbestande meldes også i stigning. Væksten sker i områdets yngste bestande, hvor de ældre bestande på Samsø og mellem Vejle og Horsens fjorde meldes stagnerende. Bestanden i Ikast-Brande kommune er fortsat totalfredet, hvilket naturligvis giver en stor tilvækst.

Djursland

Kronvildtbestandene på Djursland meldes for to tredjedels vedkommende fortsat i vækst. Kun bestandene på Norddjurs og omkring Mørke vurderes stabiliseret. Gruppens vurdering er, at der kun er plads til yderligere bestandstilvækst i de nyeste etablerede bestande og ved Tirstrup.

Dåvildtbestandene vurderes i det store hele også at være stabiliseret. Kun bestanden i og omkring Løvenholmskovene er af de veletablerede bestande fortsat i vækst. Glædeligvis opleves der en spredning til det meste af Djursland, og her vurderes bestandene at være stigende.

Gruppen ønsker fokus på afskydning af hinder og kalve. Gruppen oplyser samtidig, at der i sidste jagtsæson har været flere eksempler på, at jagten har haft karakter af grådighed og nedskydning fremfor en bæredygtig afskyd-

Kronvildt

Område	estimat 15	estimat 16	Udvikling 16
Nordjylland	3.340	3.745	
Mors	10	5	
Agger til Stenbjerg	145	155	→
Stenbjerg til Hanstholm	710	880	↑
Hjardemål og Østerild	690	787	↑
Fjerritslev	445	538	↑
Tranum	395	440	→
Vestlige Vendsyssel	80	75	↘
Østlige Vendsyssel	10	10	→
Centrale Vendsyssel	500	500	↑
Nordlige Vendsyssel	355	355	↓
Himmerland	1.190	1.190	
Vesthimmerland	90-100	90-100	↗
Sydhimmerland	150-180	150-180	↗
Rold Skov	900	900	↘
Østhimmerland	10-15	10-15	↗
Mariager-Randers	15-30	15-30	↗
Vestjylland	4.800	4.900	
Klosterheden	550	600	↗
Feldborg	750	800	↗
Ulborg	3.500	3.500	→
Midtjylland	3.665	3.950	
Hammel-Bjerringbro	700-750	500	?
Kompedal-Myremalm	400-500	500-600	↗
Gludsted, Nørlund, St. Hjøllund og Skærbæk	1.800-1.900	2.200-2.400	↗
Hastrup, Rørbæk og Mattrup	500-600	450-500	→
Odder	80-100	50-150	↗
Djursland	2.700	2.805	
Emmedsbo-Sostrup	350	350	→
Meilgaard	200	200	↓
Fuglsø Mose og Ramten Skov	750	750	↑
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	650	675	↑
Skaføggaard, Rosenholm og Sofie Amaliegaard	300	310	↗
Tirstrup og Stubbesø	350	400	↑
Rougsø	25	20	↑
Skiffard	75	100	↑
Sydjylland	5.400	5.700	
Oksbøl	1.600	1.700	↑
Vorbasse-Hovborg	1.100	1.200	↑
Sdr. Omme	1.000	1.100	↑
Birkebæk, Høgildgaard m.fl.	500	500	↑
I øvrigt	1.200	1.200	
Sønderjylland	1.525	1.750	
Als	30	40	→
Bommerlund og Frøslev	300	350	→
Aabenraa til Haderslev	70	100	→
Skærbæk til Toftlund	450	500	↑
Løgumkloster til Tønder	150	200	↑
Omkring Gram	450	500	↑
Bramming til Ribe	50	50	→
Haderslev til Kolding	25	10	→

Kronvildt (fortsat)

Område	estimat 15	estimat 16	Udvikling 16
Syd- og Vestsjælland	760	1.010	
Saltbæk Vig	175	200-250	↑
Åmosen	400	400-600	→
Ågaard/Gørlev*		50	↑
Holmegaard og Gissselfeld m.fl.	110	150	↑
Øst for Ringsted	25	40	↑
Hvalsø skovene	25	20-30	↑
Vordingborg	25	20	↑
Nordsjælland	400	450	
Halsnæs	25	75	↑
Tisvilde	75	75	→
Valby Hegn	100	75	↘
Harager Hegn/Gribskov	100	75	↘
Helsingsskovene		25	
Freerselv		50	
Karlebo		25	
I øvrigt	100	50	
Samlet forårsbestand	23.780	25.500	

* Angiver bestande som er nye i opgørelsen.

Dåvildt

Område	estimat 15	estimat 16	Udvikling 16
Nordjylland	2.650	3.010	
Agger til Stenbjerg	160	165	↑
Stenbjerg til Hanstholm	130	185	↑
Hjardemål og Østerild	435	551	↑
Fjerritslev	500	545	↑
Tranum	235	240	↑
Vestlige Vendsyssel	235	210	→
Østlige Vendsyssel	275	360	↑
Centrale Vendsyssel	270	335	↑
Nordlige Vendsyssel	330	340	↑
Læsø	80	80	↑
Mors	3	0	
Himmerland	650	650	
Trend	120	120	↑
Livø	110	110	↑
Østhimmerland	30-40	30-40	↑
Hobro til Hadsund	125	125	↑
Mariager-Randers	70-80	70-80	↑
Himmerlandske Heder	30-40	30-40	↑
Ålestrup-Mødrup-Skals	60-80	60-80	↑
Tjele	80	80	↑
Vestjylland	2.220	2.525	
Klosterheden	450	500	↑
Idom	200	250	↑
Sørvad	80	90	↑
Vinderup-Mogenstrup	325-375	400-425	↑
Ørre	400-450	500-525	↑
Stauning	200-225	250	↑

ning. Gruppen oplever store udfordringer omkring etikken og jagtmoralen i forbindelse med fodring. En nem og billig tilgang til frasorterede gulerødder gør udfordringen tiltagende.

Sydjylland

Den sydjyske hjortevildtgruppe har haft en konstitueret formand i jagtsæsonen. Der pågår en proces for at finde en varig løsning til posten som formand for hjortevildtgruppen. Gruppen har oplevet en række brud på de etiske regler – blandt andet for stor afskydning af hjorte samt drivjagt i september. Pga. situationen på formandsposten har gruppen haft vanskeligt ved at sikre opdaterede data, hvorfor gruppens skøn delvist baserer sig på fremskrivning af ældre tal. Gruppen vurderer alle bestande i forvaltningsområdet som stigende. Gruppen vurderer endvidere, at områdernes bæreevne er overskredet, idet der er svære skader på landbrugsafgrøder. Gruppen ønsker derfor øget afskydning – særligt af kalve. Gruppen ønsker helt generelt et forbud mod fodring af hjortevildt.

Områdets dåvildtbestande vurderes også stigende. Gruppen har i 2016 ikke opgjort en bestand ved Lindeballe. Dåvildtbestandene opleves endnu ikke som problematiske, men gruppen vurderer dog, at udviklingen går i den retning, såfremt bestandsudviklingen fortsætter.

Sønderjylland

Forvaltningsområdet dækker alt syd for motorvejen mellem Esbjerg og Kolding. Her opgøres i alt otte delbestande, hvoraf fem vurderes til at være stabiliseret. Bestandenes størrelse omkring statsskoven ved Vadehavskysten, samt de statsejede plantager ved grænsen, vurderes at være passende. I de øvrige områder er der plads til flere dyr. Gruppen vurderer størrelsen og fordelingen af afskydningen i alle områderne som passende. Siden årtusindskiftet er afskydningen af kronvildt steget med 16 % hvert år. Det betyder, at siden forvaltningsarbejdet blev igangsat, er afskydningen i Sønderjylland seksdoblet!

Gruppen opgør ligeledes dåvildtbestandene på de samme otte delområder som kronvildtet. I alle områder vurderes bestanden som stigende, og kun i de to sydøstligste områder vurderes bestanden som passende, de øvrige områder kan alle huse mere dåvildt. ➤

> Fyn

Hvis Jylland er kronvildt – så er Fyn dåvildt. Mere end hver tredje stykke dåvildt i nærværende oversigt står på Fyn og på de omkringliggende øer. Kun på Langeland vurderer gruppen, at bestanden er nær bæreevnen. På Langeland er bestanden opgjort til ni stykker dåvildt pr. 100 ha. Alle øvrige bestande kan bære flere dyr. På Fyn er bestandstætheden 1,7 stykker dåvildt pr. 100 ha. Gruppen vurderer, at afskydningen af hjorte bør begrænses, imens afskydning af dåer og særlig kalve bør øges. Gruppen konstaterer også, at problemstillingerne omkring afskydningen er fuldt på højde med de udfordringer, de har lagt øre til fra Jylland angående kronvildtet. Gruppen kender dog kun til begrænsede skader på land- og skovbrug.

Den fynske gruppe har også fået en konstitueret formand, efter den tidligere formand valgte at stoppe. Denne udskiftning gør, at gruppen delvist har mistet momentum, men der arbejdes fortsat videre med en forvaltning af dåvildtet, som afspejler de kommunale lav.

Der har været eksempler på uetisk adfærd, bl.a. med udlagt foder ved skydestiger og -tårne. Her har styregruppen for lavet på Langeland været særlige aktive i at rejse en debat om det uhensigtsmæssige i denne opførsel.

Syd- og Vestsjælland

Den Syd- og Vestsjællandske gruppe opgør nu otte delbestande. Bestanden omkring Åmosen vurderes som stabiliseret takket været fornuftig afskydning og målrettet forvaltning. De resterende delbestande er i stigning, hvilket også afspejler målsætningen for bestandene.

I skrivende stund har gruppen foresat ønske om en anden placering af kronhortejagten end den nationale ramme.

Dåvildt findes over hele forvaltningsområdet med de største koncentrationer omkring de gamle kerneområder. Gruppen har ikke angivet et bestandsestimat, men med et estimat på 3.000 i 2015 må bestandstallet i forårsbestanden 2016 være højere. Såfremt denne antagelse holder stik, er der dermed, for første gang i historien, en større forårsbestand af dåvildt end kronvildt i Danmark.

Nordsjælland

Kronvildtet i Nordsjælland har fordelt sig i syv delområder. Dette afspejler

Dåvildt (fortsat)

Område	estimat 15	estimat 16	Udvikling 16
Nord-Østsalling	140-165	140-165	→
Nordfjends	75-85	75-90	→
Vestsalling	175-225	175-225	→
Skive-Rønbjerg	55-80	60-90	→
Midtjylland	970	1.015	
Nordfor Bjerringbro	60-70	75-100	↑
Kompedal	?	75-100	↑
Silkeborg	400-500	350-450	→
Samsø	200-300	200-300	→
Juelsminde	180-200	200	→
Sydfor Ikast	10-20	75-100	↑
Djursland	1.150	1.275	
Emmedsbo-Sostrup	300	300	→
Meilgaard	225	225	→
Fuglsø Mose og Ramten Skov	100	100	→
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	175	200	↑
Skaføggaard, Rosenholm og Sofie Amaliegaard	300	300	→
Øvrige Djursland	50	150	↑
Sydjylland	630	660	
Oksbøl	150	130	↑
Vorbasse-Hovborg	125	130	↑
Grindsted	70	80	↑
Ansager	50	50	↑
Tarm	175	200	↑
Trekantsområder	60	70	↑
Lindeballe	?		
Sønderjylland	1.235	1.335	
Als	275	275	↑
Bommerlund og Frøslev	350	350	↑
Aabenraa til Haderslev	100	100	↑
Haderslev til Kolding	350	350	↑
Omkring Gram	50	90	↑
Bramming til Ribe	70	100	↑
Løgumkloster til Tønder	20	30	↑
Skærbæk til Toftlund	20	40	↑
Fyn	7.355	7.900	
Assens	450	475	↑
Kerteminde inkl. Romsø	435	470	↑
Langeland	2.600	2.600	→
Middelfart inkl. Wedellsborg	565	580	↑
Nordfyn inkl. Æbelø	700	700	→
Nyborg	240	325	↑
Svendborg	380	450	↑
Sydvestfyn	1.000	1.200	↑
Midtfyn inkl. Ravnholt	700	800	↑
Tåsinge	160	180	↑
Ærø	125	120	→

* Angiver bestande som er nye i opgørelsen.

Dåvildt (fortsat)

Område	estimat 15	estimat 16	Udvikling 16
Syd- og Vestsjælland	3.000	?	
Sorø og Bavelse-Næsbyholm			↑
Gissselfeld og Holmegaard m.fl.			↑
Jyderupskovene			↑
St. Svendstrup, Humleore og Hvalsøskovene			↑
Bognæs og Boserup skov			↑
Vallø og Gl. Køgegaard			↑
Lekkende			↑
Nordsjælland	1.545	1.645	
Gribskov inkl. St. Dyrehave	1.300	1.475	↗
Valby Hegn	40	40	↗
Tisvilde Hegn	30	40	→
Danstrup Hegn	100	25	↗
Øvrige Nordsjælland		65	↗
Lolland-Falster	1.700	1.740	
Corselitze	50-75	50-75	↑
Naturstyrelsen Storstrøm	30-40	30-40	↑
Frejlev-Sakskøbing	100	150	↑
Sydloolland	800-1.000	800-1.000	↑
Bursø	30-40	30-40	↓
Vestloolland	15-20	15-20	↑
Nordvestloolland	20-25	20-25	↑
Christianssæde	200	200	↑
Rågåø	150-200	140	↑
Enehøje	80	80	→
Fejø	28	30	↑
Vennerslund	20	20	↗
Bøtø	30	30	↑
Pandebjerg*		15	↑
Møn*		3-5	↑
Bornholm	135	155	
Hele øen	125-150	140-170	↗
Samlet forårsbestand	23.240	21.910	

Får du chancen til en lille, enlig kalv – som denne – så skal du udnytte den!

en bestandsmæssig spredning, som også understreges af, at gruppen anslår, at der står ca. 50 dyr uden for de etablerede delområder. Denne spredning er i det store hele meget glædelig. Eneste problem, som gruppen oplever, er en stadig større udfordring med påkørsel af kronvildt. Gruppen arbejder aktivt på at løse dette problem. På nuværende tidspunkt vurderes afskydningen af hjorte som passende, og der er et ønske om, at afskydning af kalve og hinder øges.

I skrivende stund har gruppen fremsat ønske om en anden placering af kronhortejagten end den nationale ramme.

Dåvildtet i Nordsjælland tager stadig til i antal, og der er også tilløb til en egentlig bestandsspredning. Gruppen vurderer, at der de fleste steder er plads til flere dyr.

Lolland-Falster

Der opgøres dåvildt på i alt ni områder på øerne syd for Storstrømmen. Mest talstærkt står dåvildtet på Sydloolland mellem Nysted og Rødby, men ses der på koncentrationen af dåvildt, så er den størst på nogle af de små øer som Enehøje og Rågåø. Der er områder, hvor markskader er en udfordring, men generelt udviser lodsejerne en stor grad af tolerance.

Der er et ønske om at udsætte yderligere dåvildt på Møn og på Falster. Gruppen følger nøje udviklingen omkring forvaltningsmodellen for kronvildt, der pt. pågår. Gruppen ønsker som udgangspunkt at arbejde videre med en lavbaseret forvaltningsmodel for Lolland-Falster.

Bornholm

På Bornholm er der nu etableret en bestand på ca. 150 stk. dåvildt. Disse dyr vil i løbet af efteråret/vinteren blive suppleret med en udsætning af ca. 60 stk.

Gruppen har undersøgt, hvilke udfordringer dåvildt giver på øen. Gruppen er ikke bekendt med, at dåvildtet giver problemer. Gruppen ønsker derfor fortsat, at bestanden forvaltes med en jagttid på kalve i første halvdel af januar. Gruppen skønner, at der er plads til langt flere dyr, og at der endnu skal gå fire til seks år før end der er grundlag for at jage voksne dyr.

Således de 12 hjortevildtgruppers afrapportering over status på de lokale bestande af då- og kronvildt. mf@jaegerne.dk